

Konsultacje Genetyka 18 lutego 2022

dr n. med. Renata Posmyk

ZAKŁAD GENETYKI KLINICZNEJ UMB

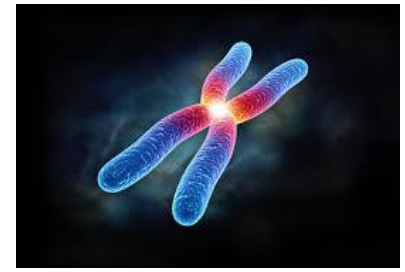

Ministerstwo
Edukacji i Nauki

DOFINANSOWANO ZE ŚRODKÓW BUDŻETU PAŃSTWA
PROGRAM SPOŁECZNA ODPOWIEDZIALNOŚĆ NAUKI
- POPULARYZACJA NAUKI I PROMOCJA SPORTU MINISTRA EDUKACJI I NAUKI
Biologia i Chemia po akademicku
DOFINANSOWANIE
40 000 zł
CAŁKOWITA WARTOŚĆ
45 000 zł

Poradnictwo genetyczne

Genetyka

.....

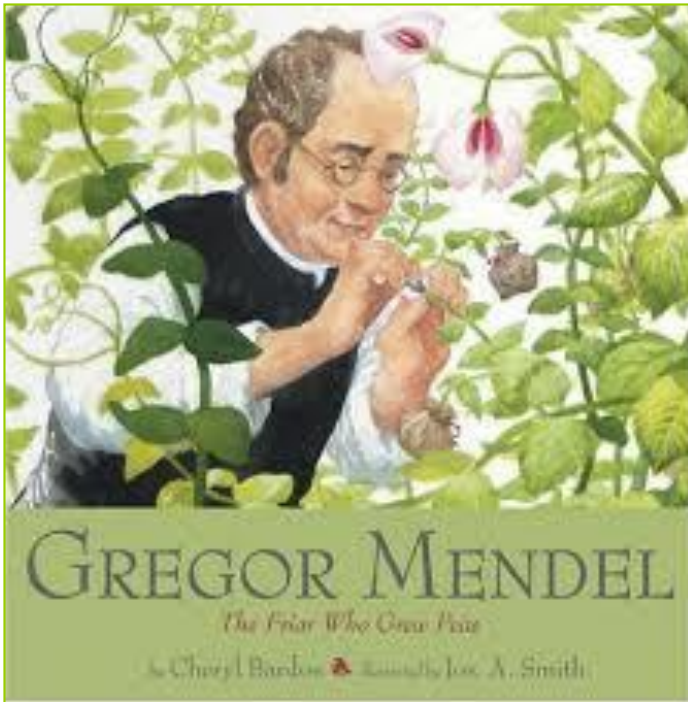
krótki wstęp

Genetyka

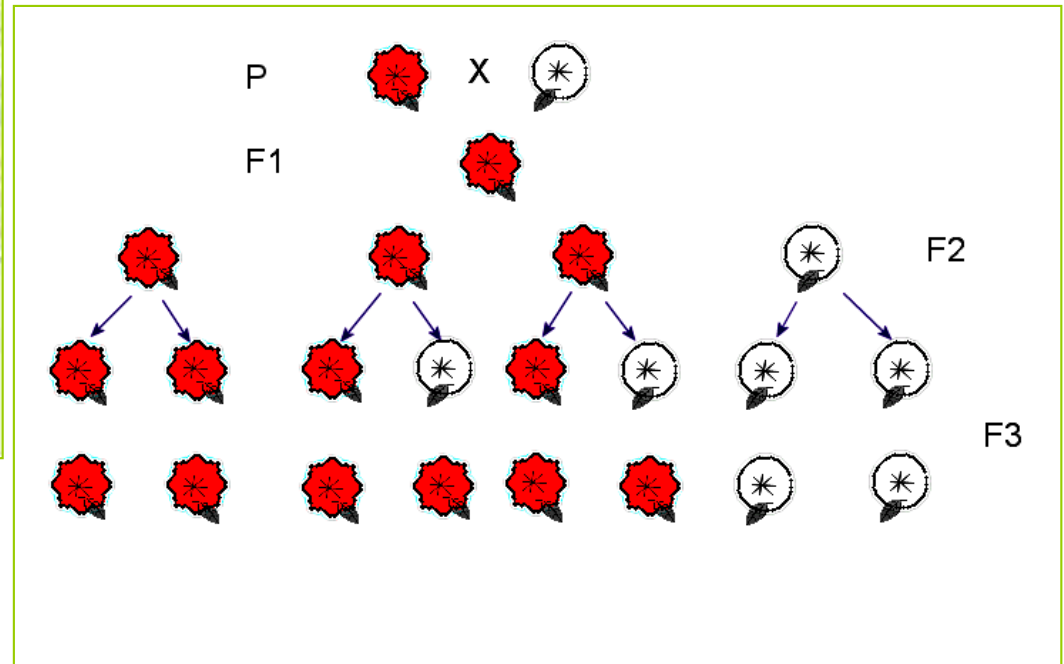
- od starogreckiego : γένεσις *genesis* – „**pochodzenie**”
- nauka o dziedziczności i zmienności organizmów,
które są oparte na **informacji** zawartej
w podstawowych jednostkach dziedziczności

GENACH

1866 r.

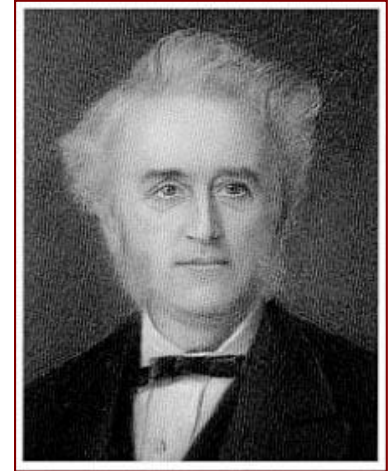
JOHN LANGDON DOWN

Florence F., a Down's syndrome patient at Normansfield, photographed in 1900 when she was 10 years old.

Mary A., the first Down's syndrome patient admitted to Normansfield, photographed when she was 18 and again when she was 55. She died at the age of 36.

1866

Down syndrome

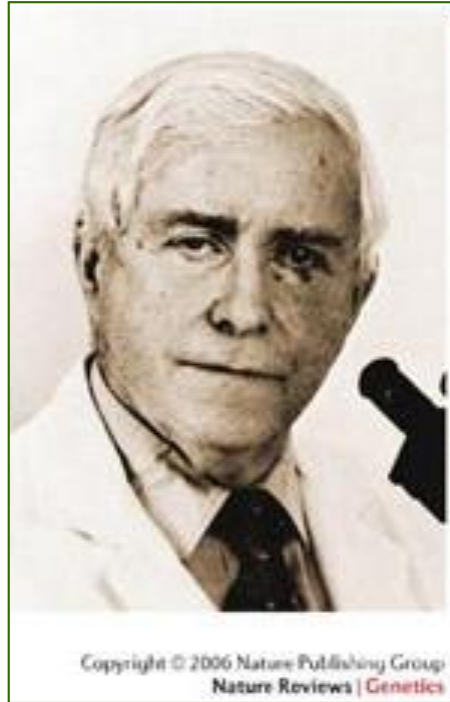
A reproduction of the original cases

James Watson i Francis Crick odkryli strukturę DNA

w 1953 r.

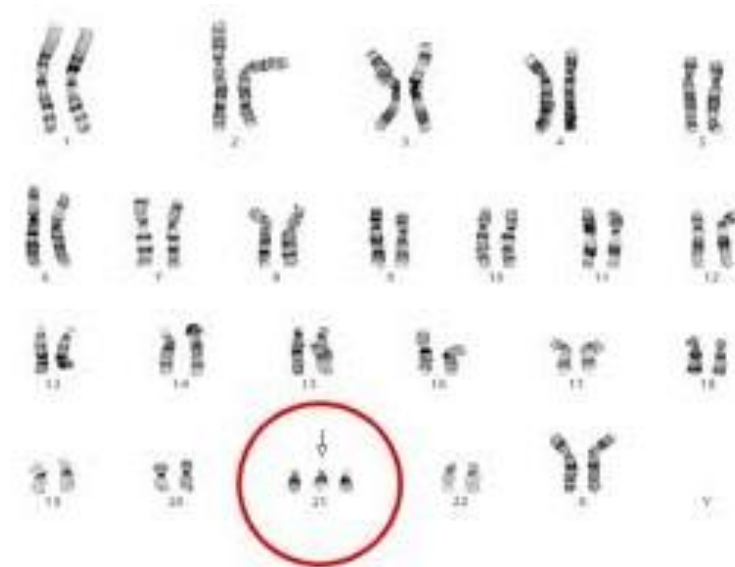
1956 r.

Joe Hin Tjio and Albert Levan

JEROME LEJEUNE

1959

47,XX,+21

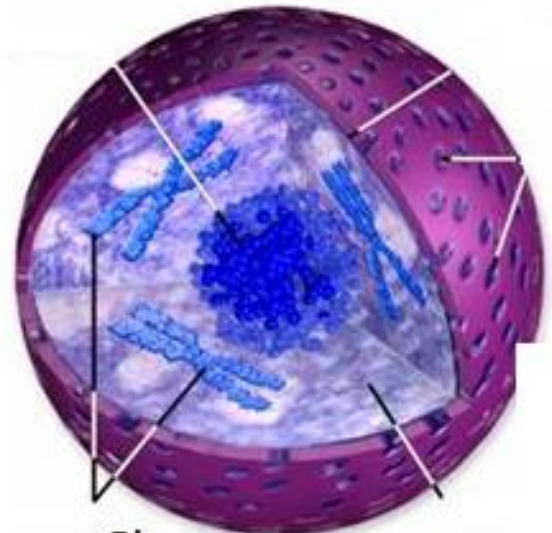
Gdzie są geny?

Rys. A Jelska

Cells

- nucleus
- chromosomes
- DNA
- genes
- traits

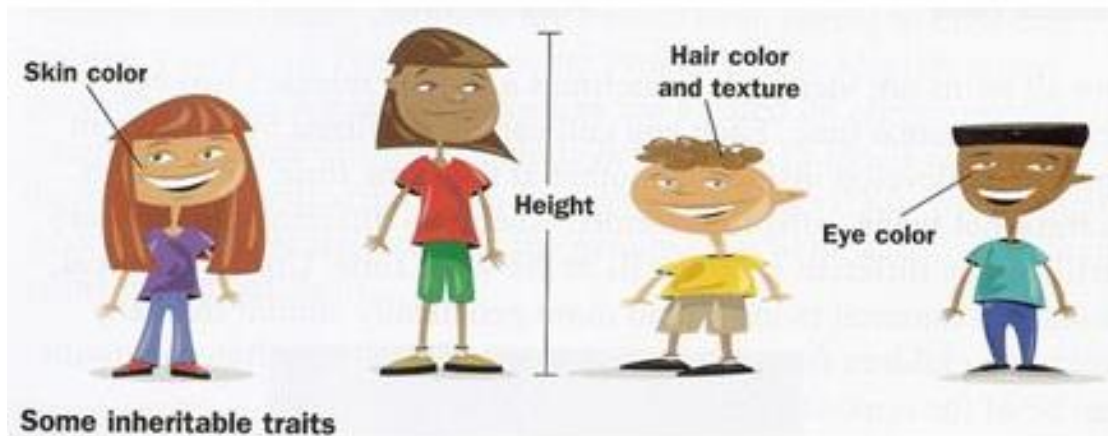
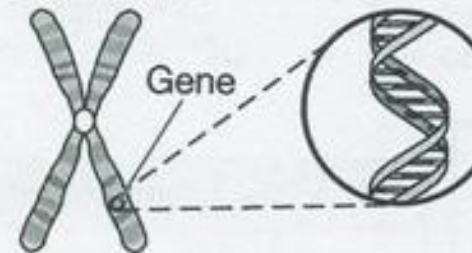
Chromosomes

Chromosome

Chromosome

Gene

Some inheritable traits

PORÓWNANIE WIELKOŚCI

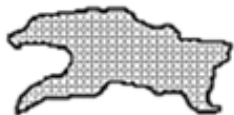
Ziemia- komórka

państwo- chromosom

województwo- fragment chromosomu

miasto- nić DNA

ludzie- geny

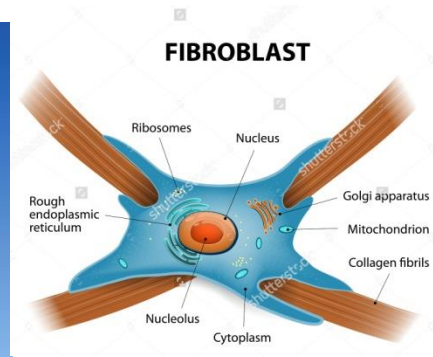
CHROMOSOMY

GENY

Jak pozyskać chromosomy?

1. Pobranie krwi
- ↓
2. Izolacja limfocytów
- 2-5 dni
- ↓

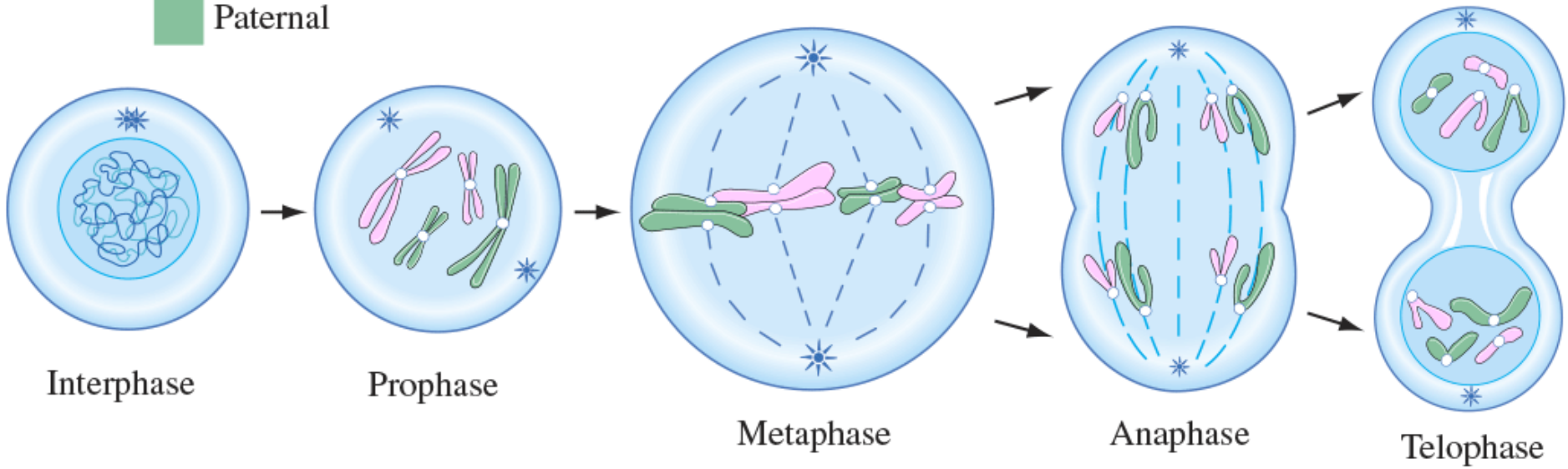

3. Hodowla ok. 2 tygodnie

Mitosis

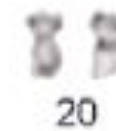
Maternal
Paternal

46, XX

Karyotyp

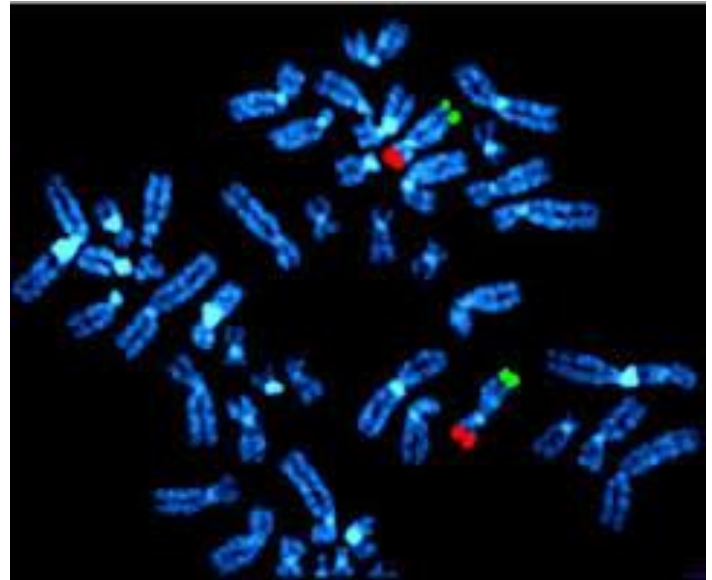
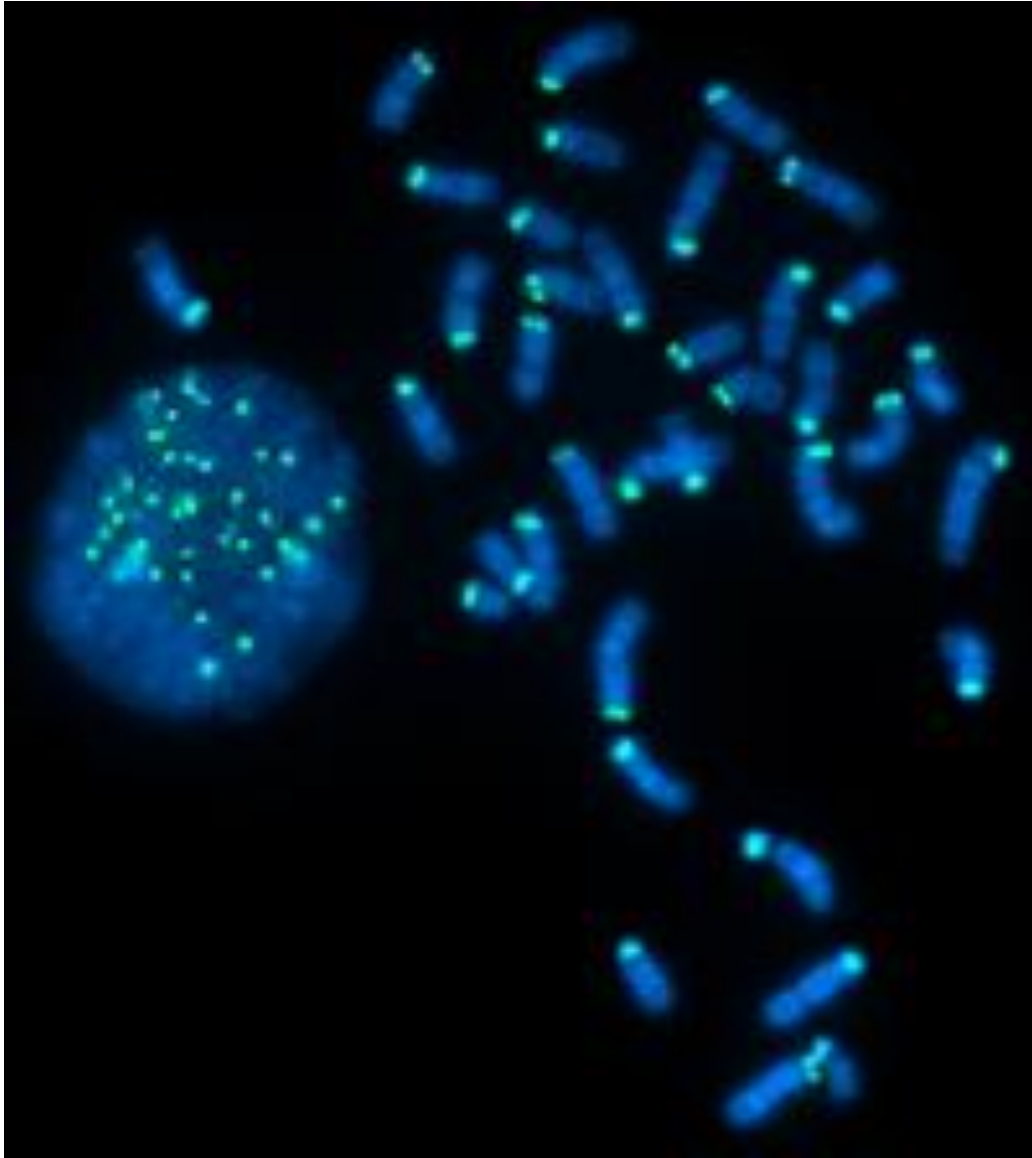
46,XY

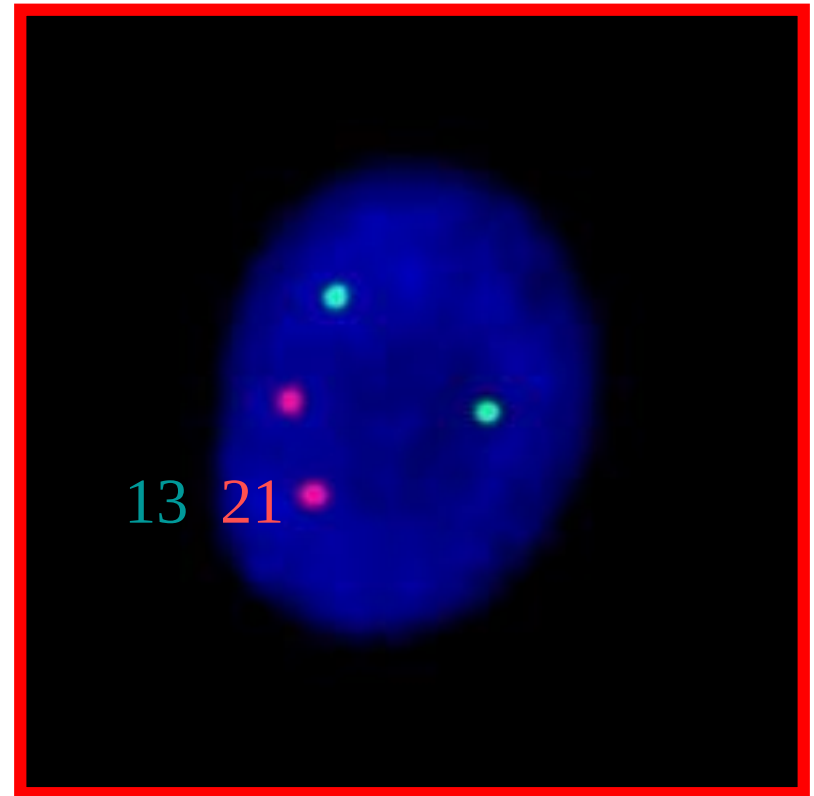
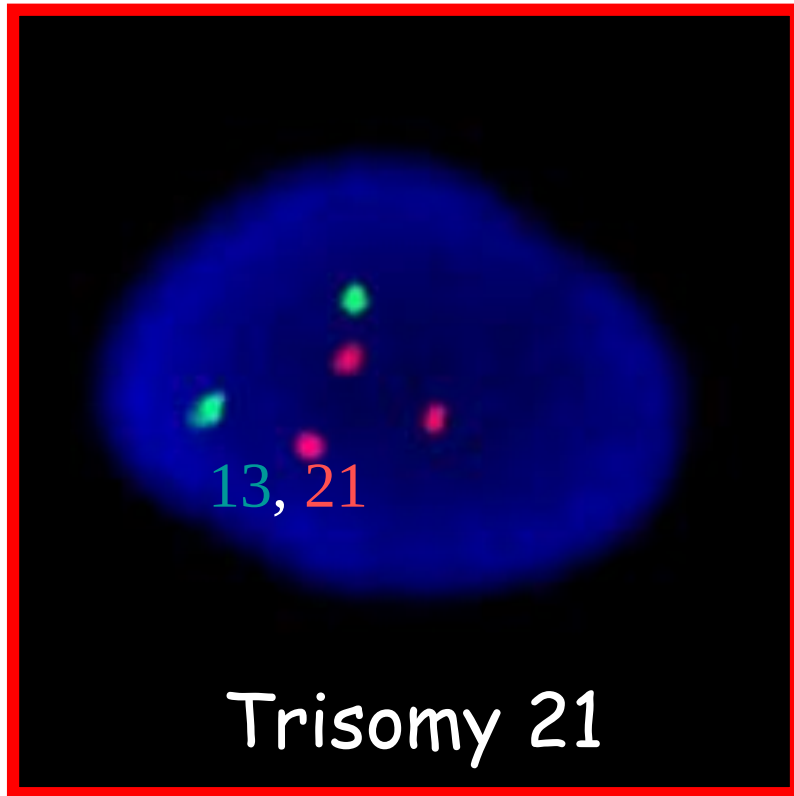
or

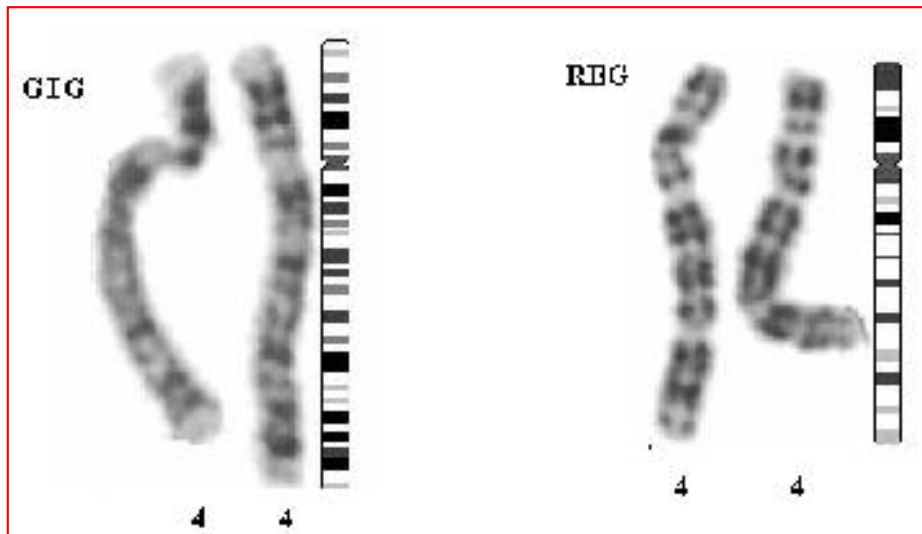
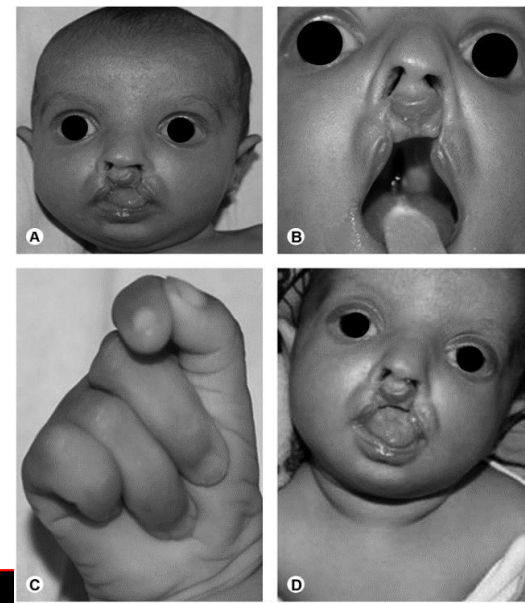
Metoda FISH

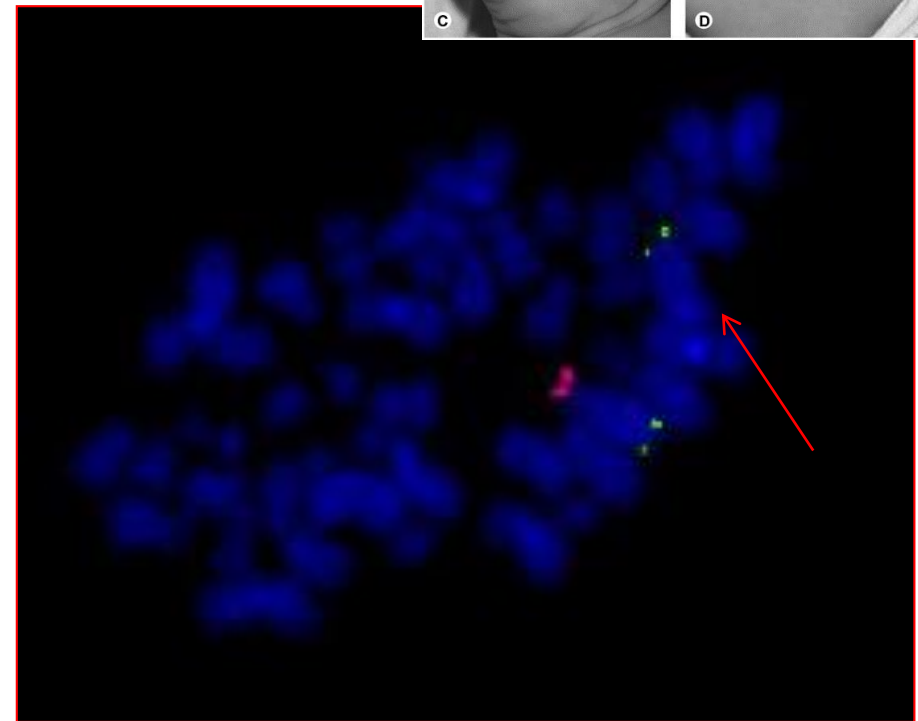
Rapid FISH

Microdeletion

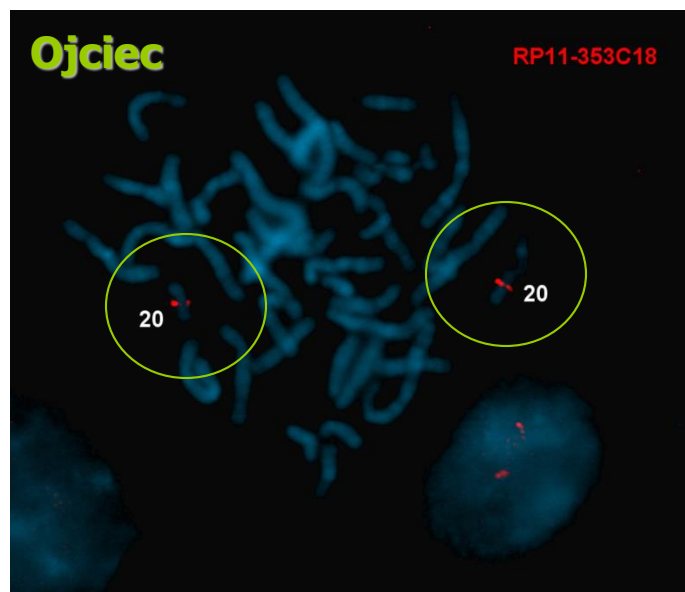
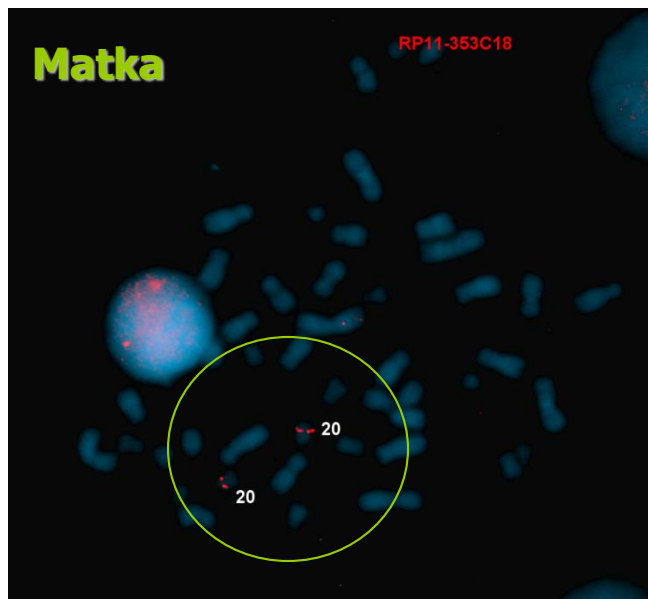
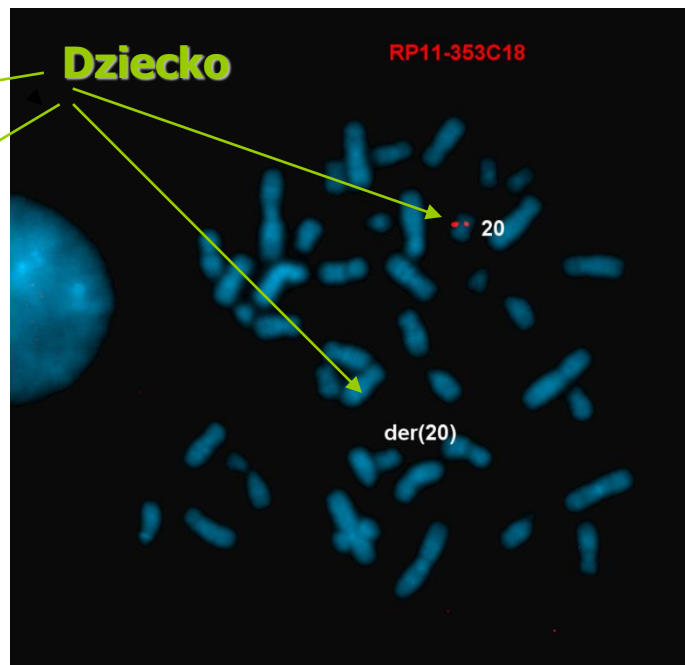
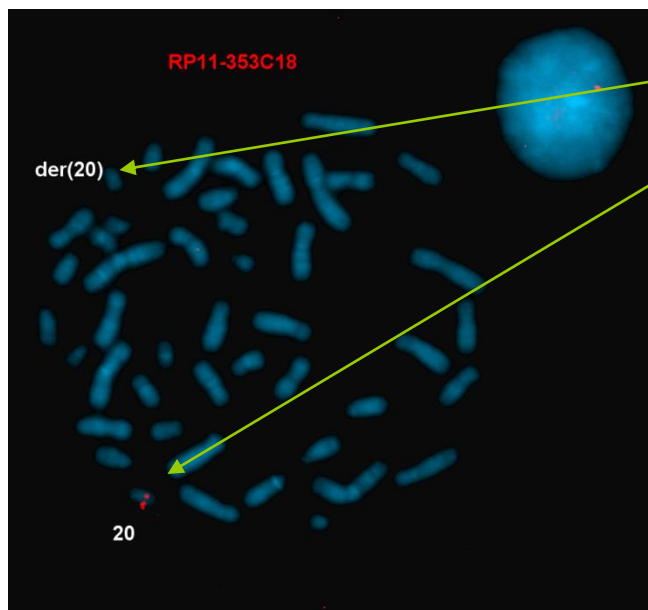

46,XX

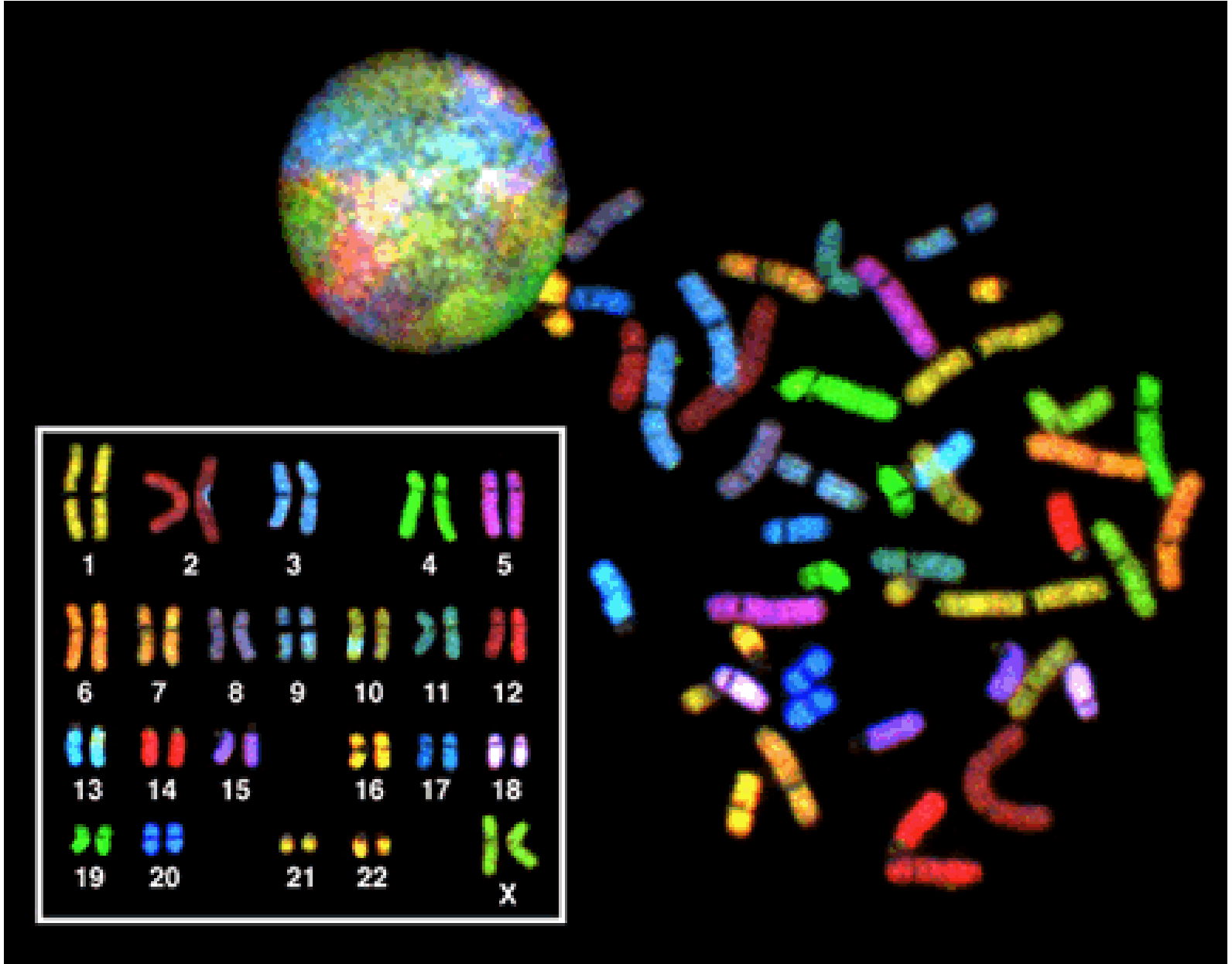

ish del(4)(p16.3p16.3)(WHSCR-)

FISH

Metoda FISH

Genetyka Kliniczna

**Nowa specjalizacja (4 lat)
od 2001 roku
w Polsce**

Rok 2021

ok. 110 specjalistów ☹

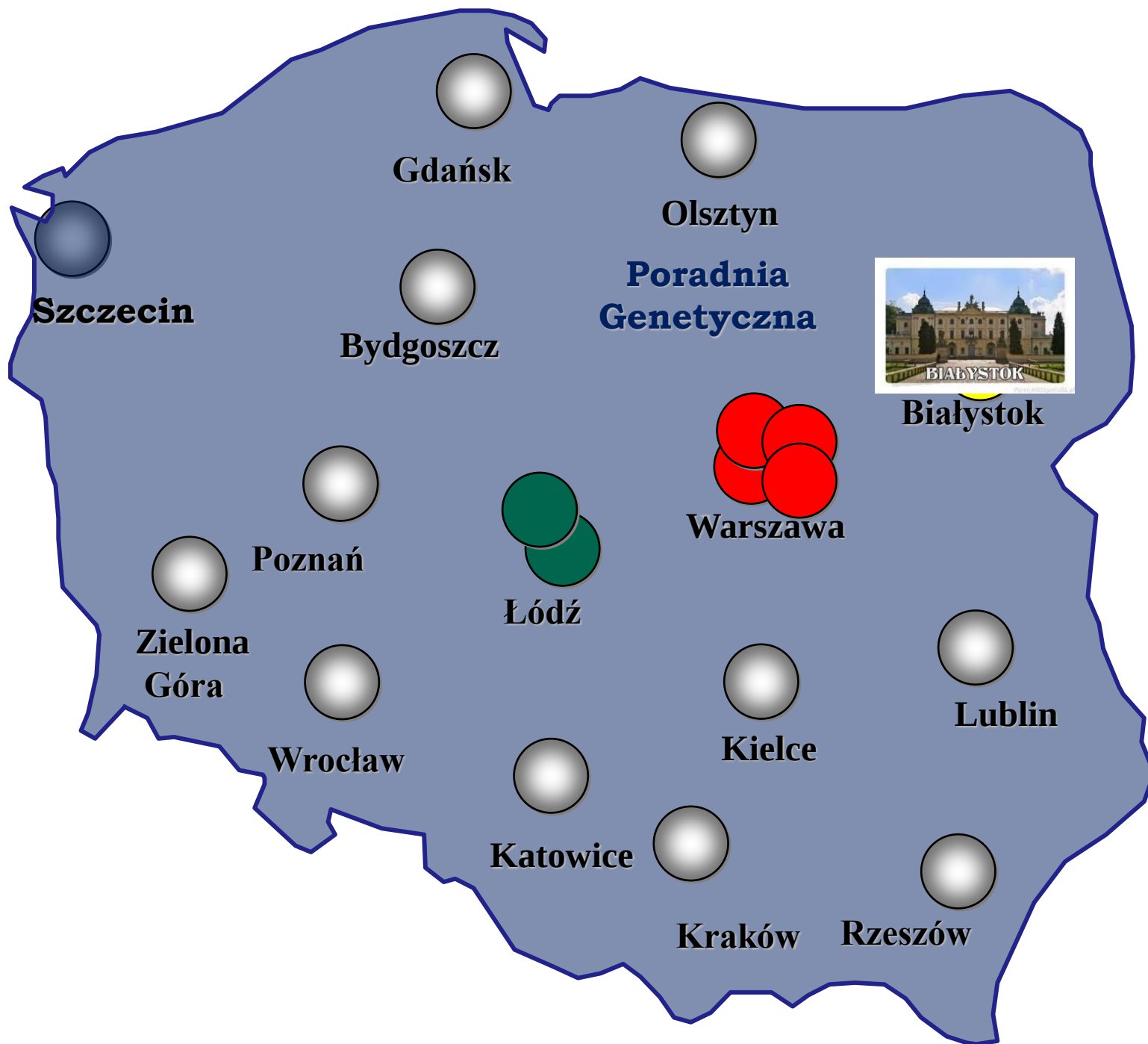

Laboratoryjna Genetyka Medyczna

**Nowa specjalizacja (5 lat)
od 2001 roku
w Polsce**

Rok 2021

ok. 110 specjalistów ☹

Szczecin

Gdańsk

Olsztyn

Bydgoszcz

**Poradnia
Genetyczna**

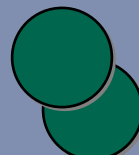

Białystok

Warszawa

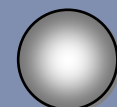
Poznań

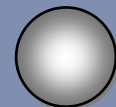
Łódź

**Zielona
Góra**

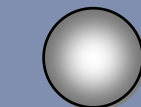
Wrocław

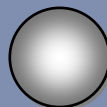
Kielce

Lublin

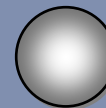

Katowice

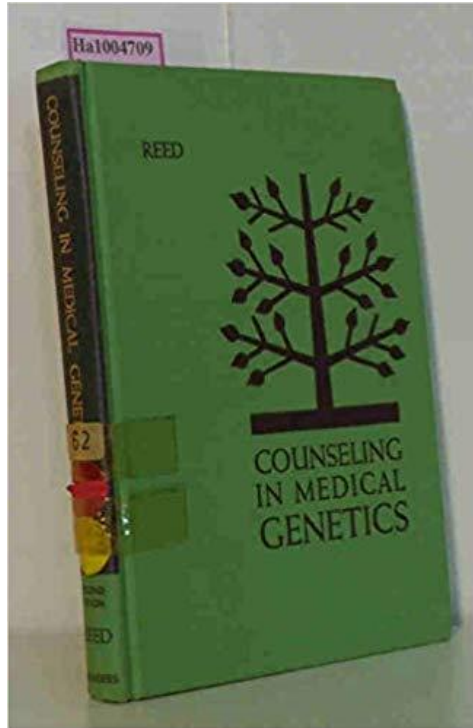

Kraków

Rzeszów

Poradnictwo genetyczne

Termin poradnictwo genetyczne
(ang. genetic counselling)
został wprowadzony
do terminologii medycznej
przez **Sheldona Reeda w 1947r.**

Poradnictwo genetyczne

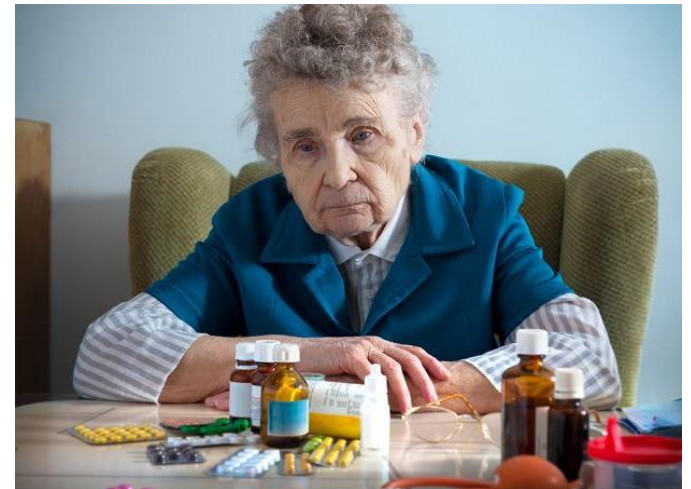
jest procesem
diagnostyczno-prognostycznym,

który
oferowany jest rodzinom ryzyka genetycznego.

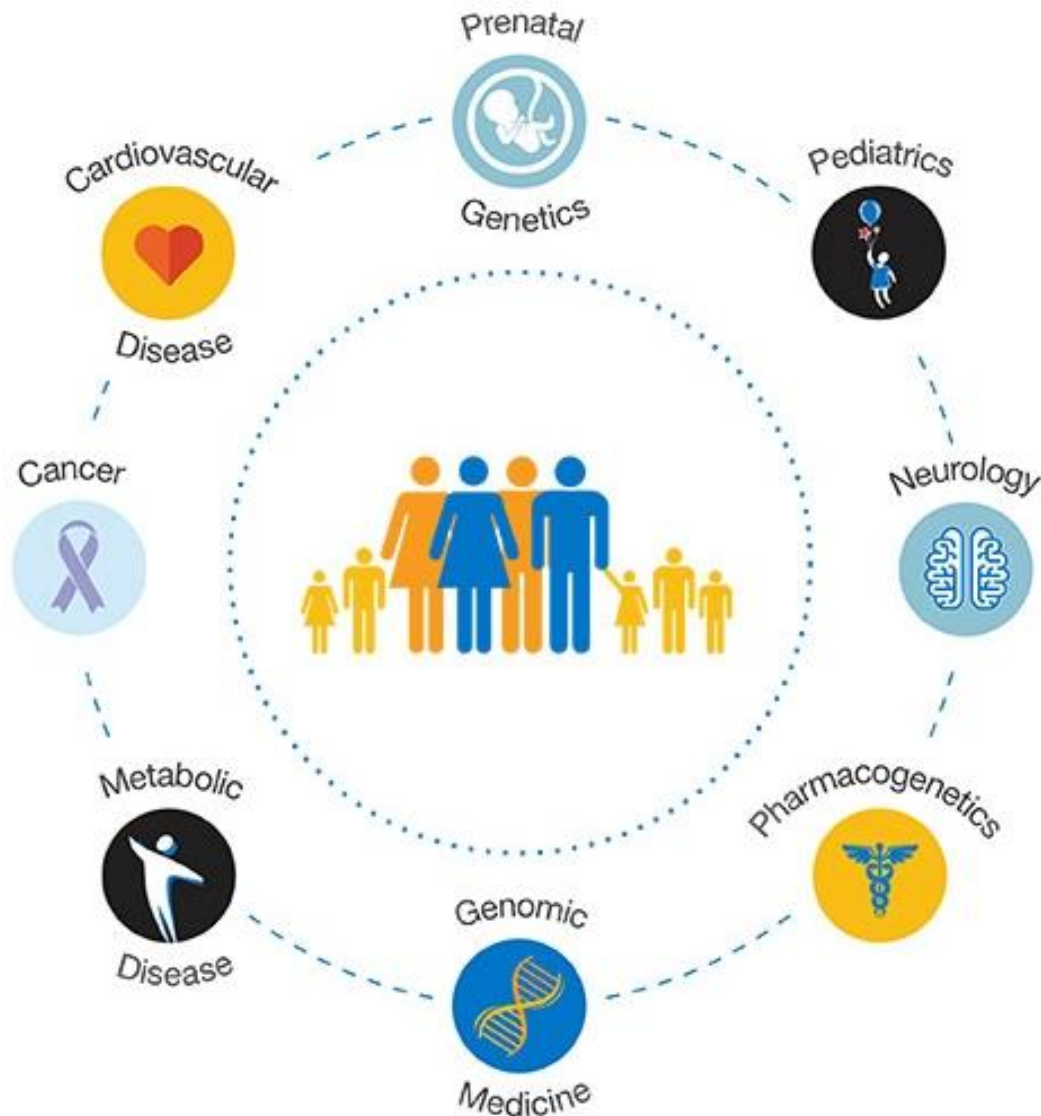

KOMU?

Poradnictwo genetyczne

Wskazania do skierowania do Poradni Genetycznej

Dzieci:

1. Opóźniony rozwój psychoruchowy
2. Wiotkość
3. NI- niepełnosprawność intelektualna
4. Cechy dysmorfii
5. Wady wrodzone
6. Niski wzrost
7. Pierwotny brak miesiączki
8. Obojnacze narządy płciowe
9. Duże spodzietwo i/lub wnętrostwo

Wskazania do skierowania do Poradni Genetycznej

Osoby dorosłe:

1. Schorzenia dziedziczne występujące w rodzinie (już zdiagnozowane)
2. Podejrzenie schorzeń o podłożu genetycznym
3. Niepłodność
4. 2 lub > poronienia samoistne w wywiadzie
5. Poradnictwo genetyczne u par spokrewnionych
6. Poradnictwo genetyczne przed i po diagnostyce prenatalnej.

Schorzenia genetyczne

- 1. Chromosomowe**
- 2. Monogenowe**
- 3. Poligenowe**
- 4. Mitochondrialne**
- 5. Komórki somatycznej**

ETAPY PORADY GENETYCZNEJ

1. Diagnoza **fenotypowa**:

- ☐ ocena kliniczna
- ☐ ocena dysmorfologiczna
- ☐ fenotyp zachowania

2. Diagnoza **genotypowa**:

- ☐ weryfikacja rozpoznania klinicznego (CTG, DNA)

3. Analiza rodowodowa

4. Określenie wielkości **prawdopodobieństwa** powtórzenia się w rodzinie

5. Prognoza rozwoju.

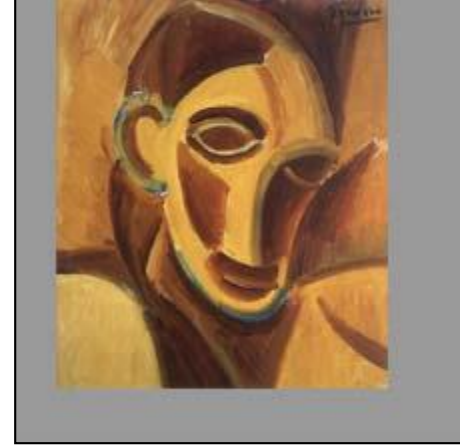
6. Ukierunkowanie pacjenta na opiekę wielospecjalistyczną.

ZASADA Nr 1

„Najpierw patrz, nie dotykaj”.

DYSMORFOLOGIA

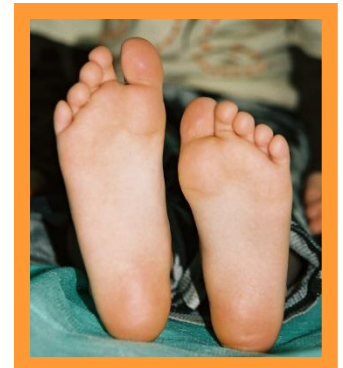
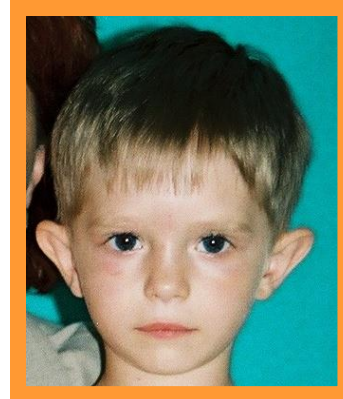
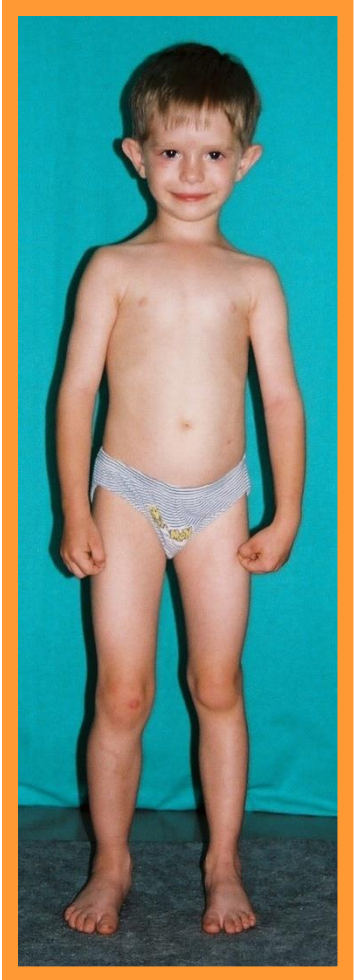

Dysmorfologia jest nauką zajmującą się wrodzonymi wadami rozwojowymi.

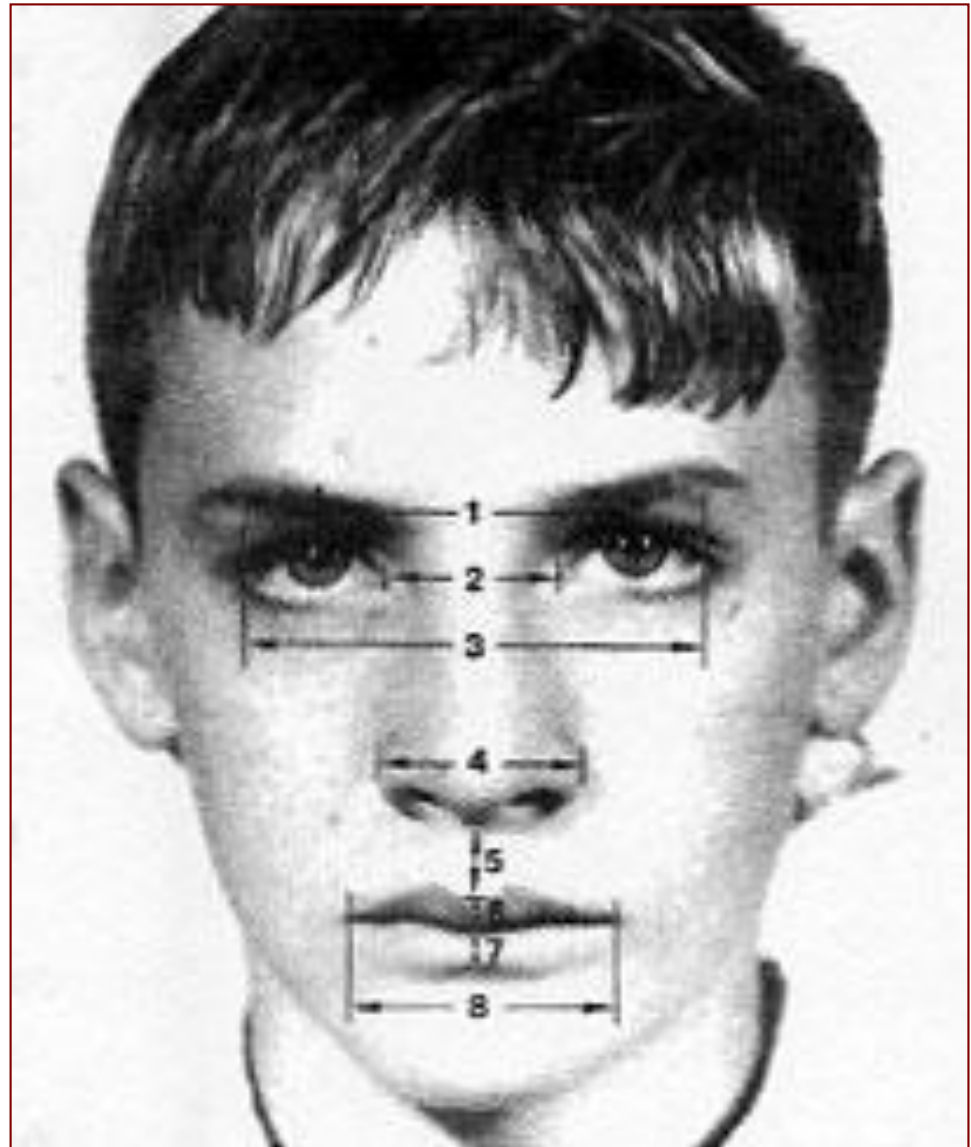
Termin „dysmorfologia” wprowadził w 1960 roku dr David Smith

Analiza dysmorfologiczna

Twarz

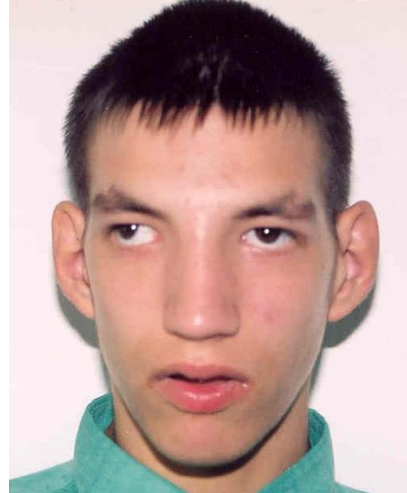
Małe wady

Twarz

Okragła

Podłużna

Asymetryczna

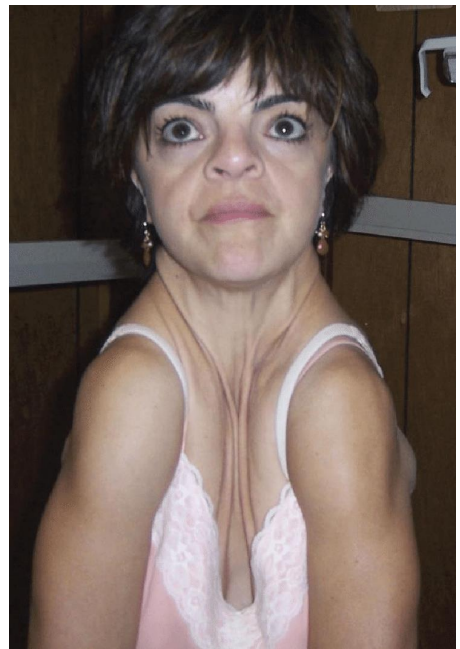

Trójkątna

HYPERTELORYZM

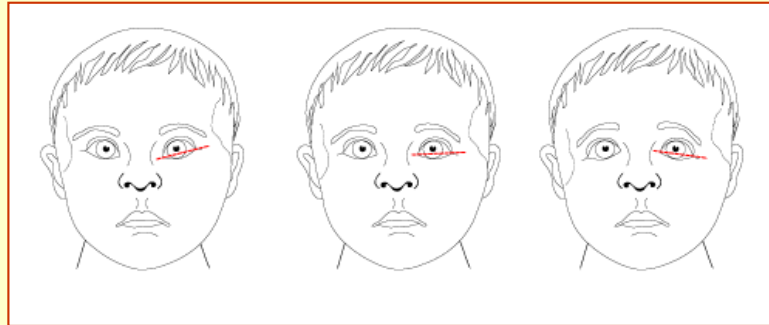

HYPOTELORYZM

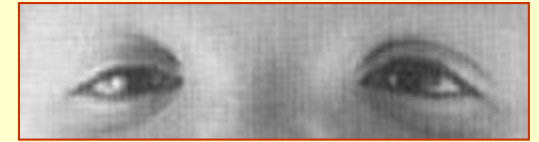

Ustawienie szpar powiekowych

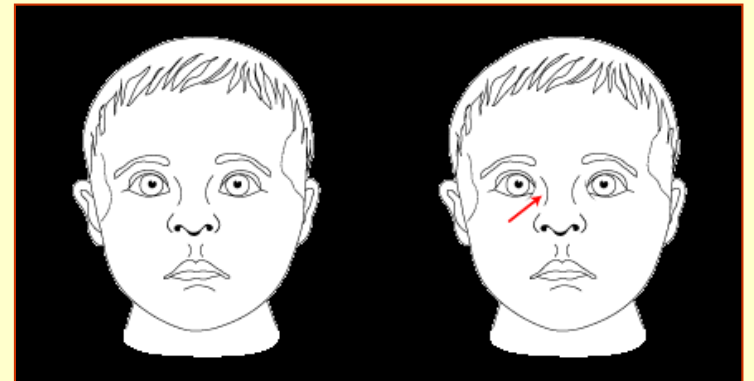
Skośnie w górę

Skośnie w dół

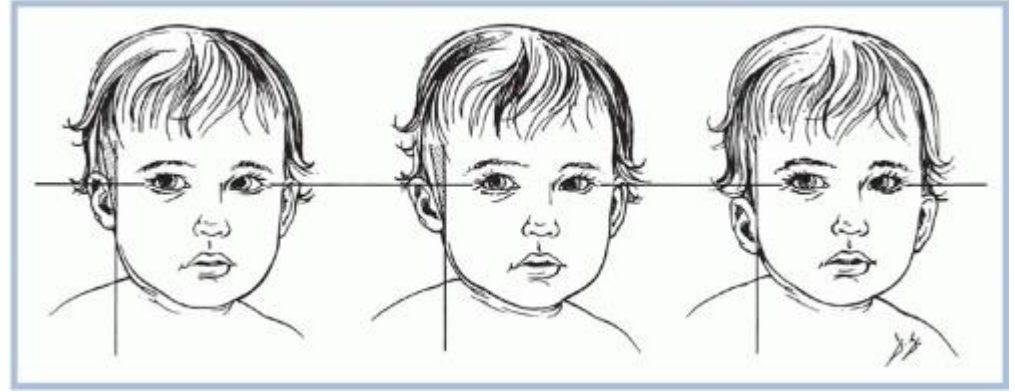
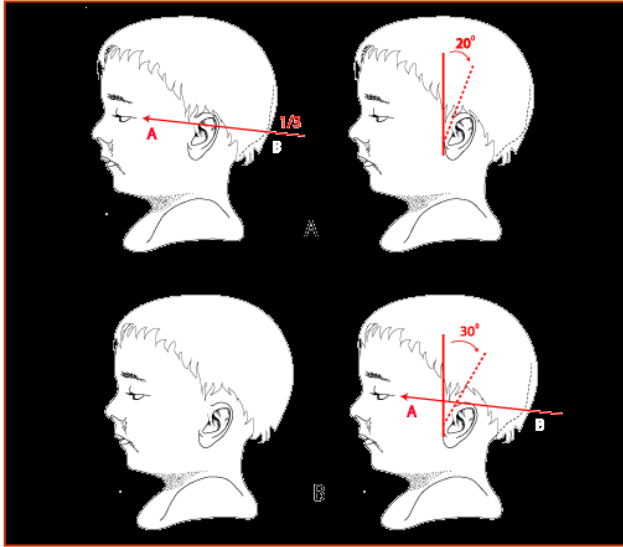

Zmarszczka nakątna *Epicanthus*

Wady małe

Położenie małżowin usznych

Zespół genetyczny:

„syndromos”- idący razem

To nieprzypadkowe współwystępowanie
wrodzonych wad rozwojowych
(> 1 wada duża i > 3 wady małe)
wykazujących na łączność patogenetyczną.

np. z. Edwardsa,
z. Downa,
z. Marfana.....

ok. 20 tys. zespołów

CHROMOSOMOWE TRISOMIE- 21, 18, 13,

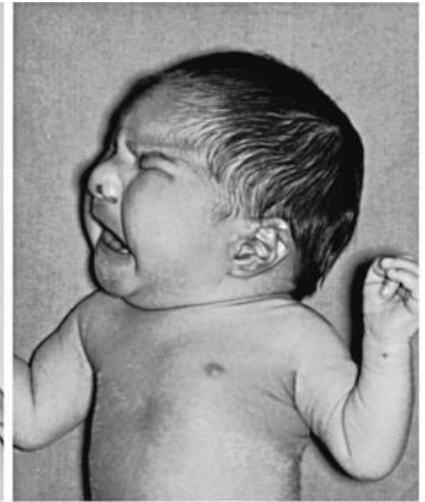
Z. Downa

Z. Edwardsa

A

B

© 2004 Elsevier Inc. All rights reserved.

Z. Patau

„Gestalt“

ZESPÓŁ DOWNA

Zespół Downa- trisomia 21

okres noworodkowy i niemowlęcy

1:600

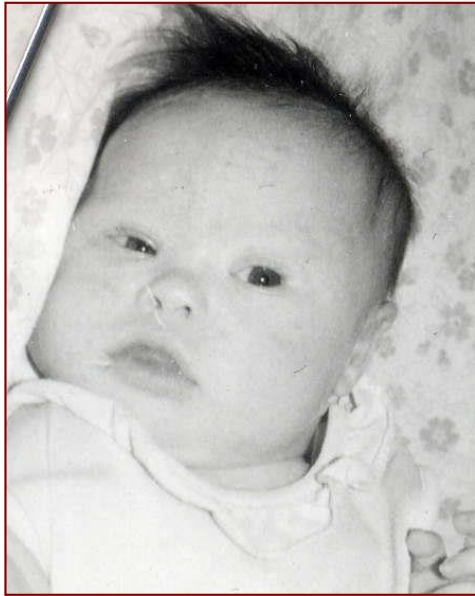

Cechy dysmorficzne twarzy
Wiotkość mięśni
Wady serca
Wady przewodu pokarmowego
Wady wzroku
Wady słuchu
Niedoczynność tarczycy
Opóźniony rozwój psychoruchowy

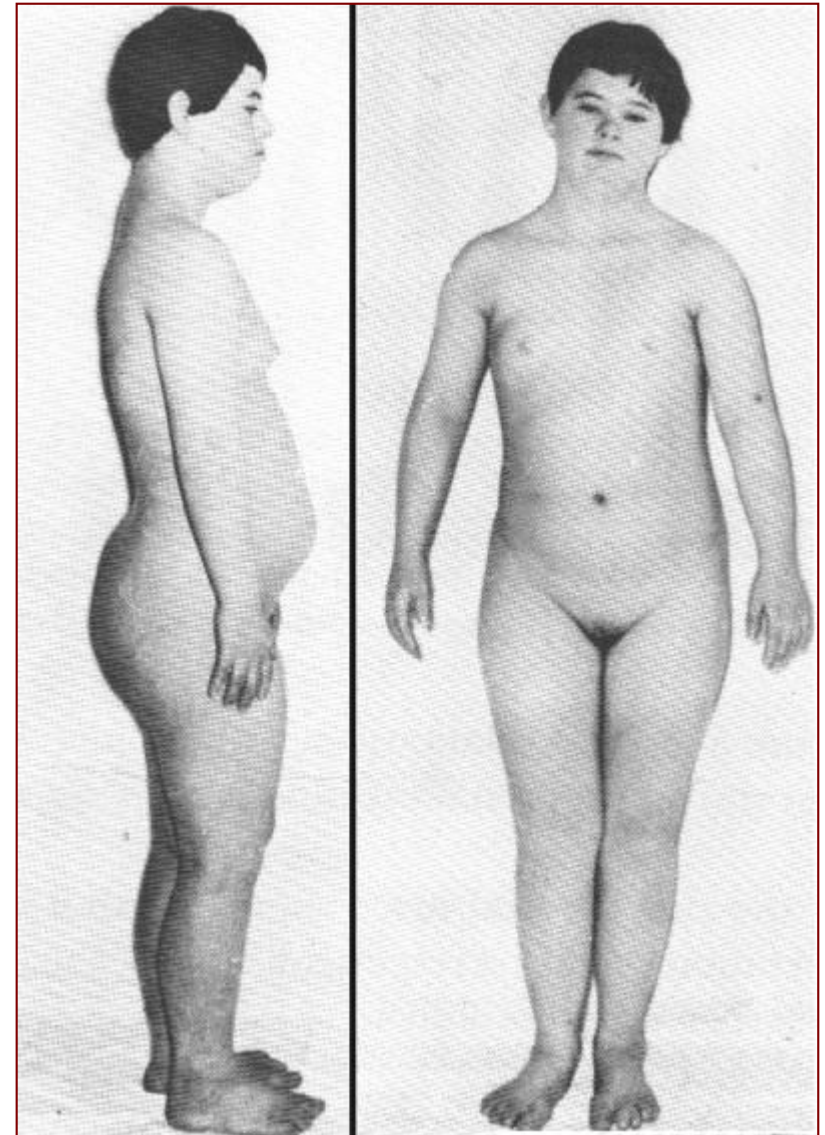
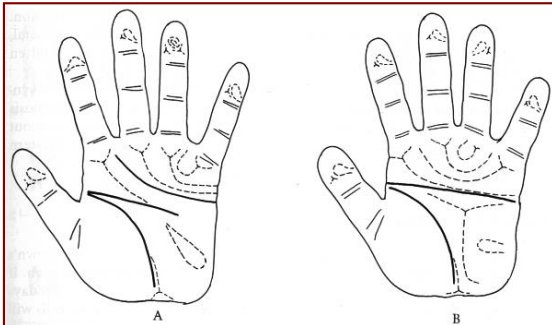

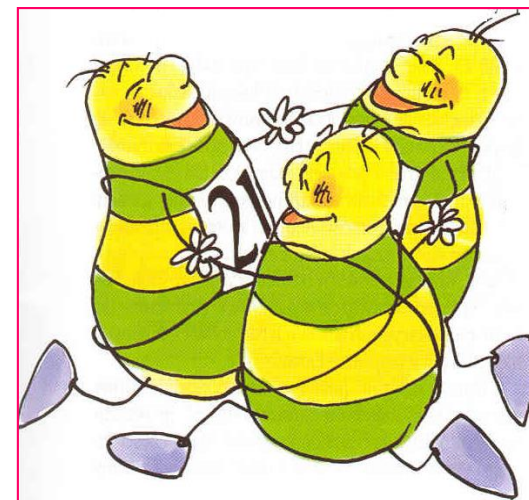
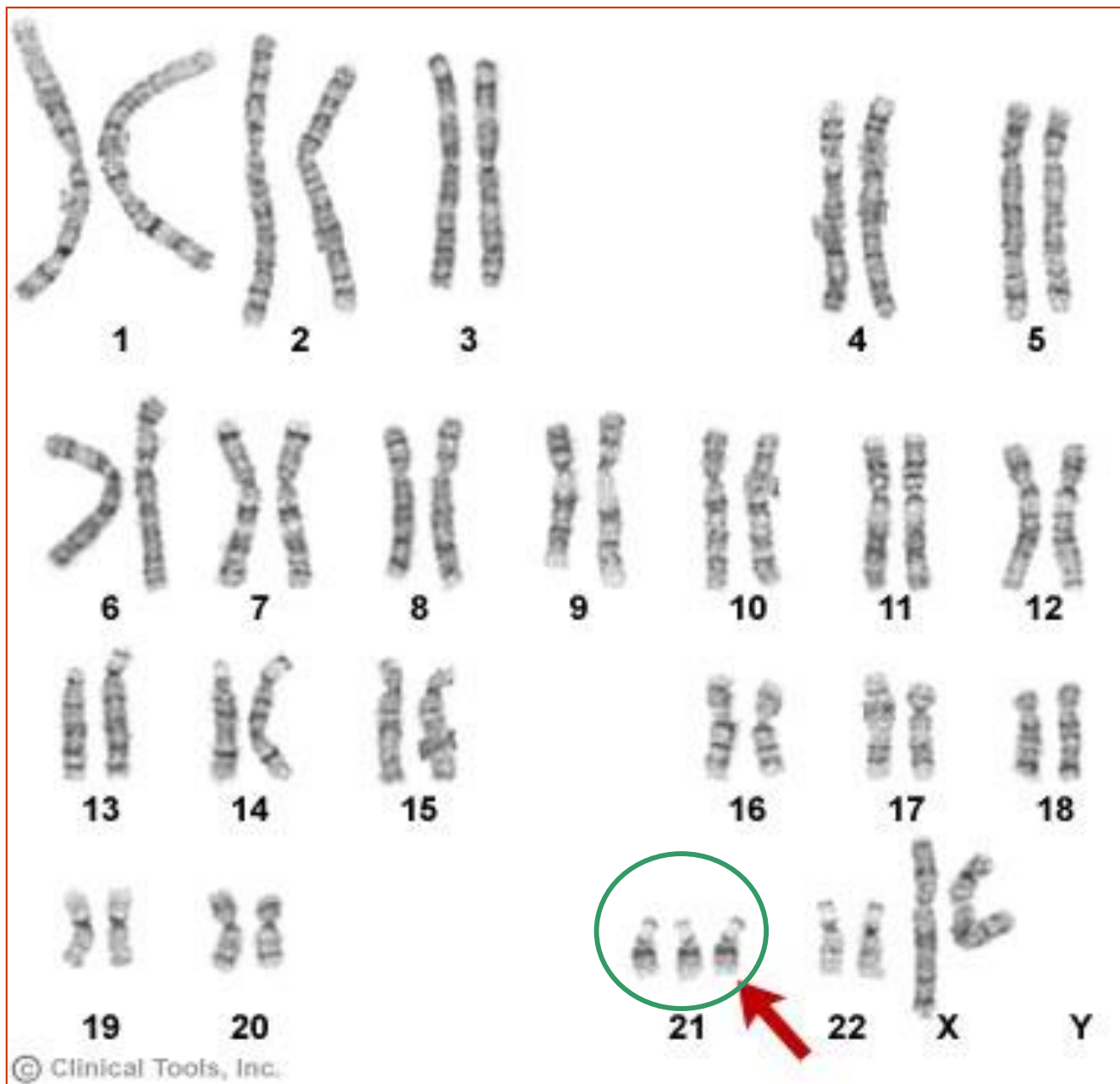
Cechy dysmorficzne twarzy

1. Diagnoza fenotypowa

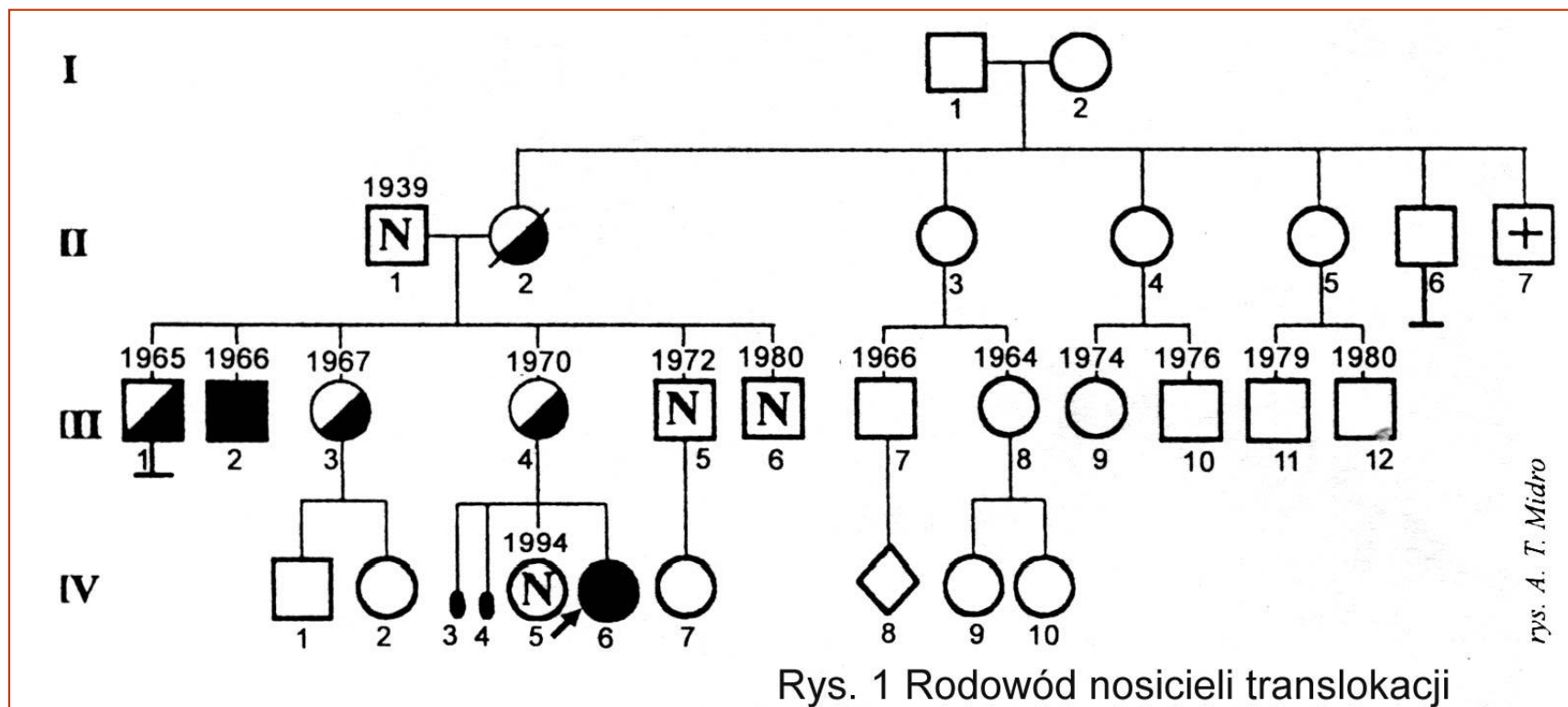
1. Diagnoza fenotypowa

Kariogram dziewczynki z prostą trisomią 21 - 47,XX,+21.

3. Analiza rodowodowa

t(14;21)
t(15;21)
t(21;21)

4. Ryzyko powtórzenia- indywidualnie zmienne zależne od:

Punktów złamań na chromosomach

Zaangażowania drugiego chromosomu

Po kim odziedziczymy translokację

5. Prognozowanie- ryzyko wad narządów wewnętrznych

Wiotkość mięśni

Wady serca (PDA, ASD, VSD, tetralogia Fallota, koarktacja aorty)

Wady przewodu pokarmowego (ch. Hirshprunga)

Zaburzenia endokrynologiczne (niedoczynność tarczycy!!!!!!!)

Wady wzroku (astygmatyzm, nadwzroczność, zez)

Wady słuchu

Białaczki !!!!!

Choroba Alzheimera u osób starszych

Rozwój umysłowy- indywidualnie zmienny (od lekkiego do ciężkiego)

6. Sposoby zapobiegania negatywnym skutkom odmienności genetycznej

1. opieka interdyscyplinarna
2. stowarzyszenia
3. integracja
4. możliwości osiągnięcia samodzielności

Zawód

możliwości i potrzeby

Restaurant

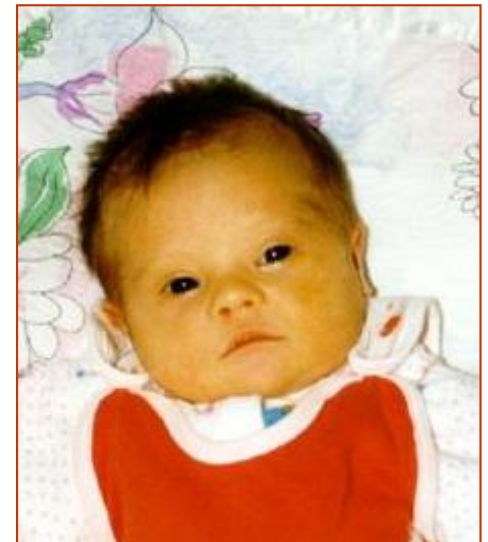

Post office

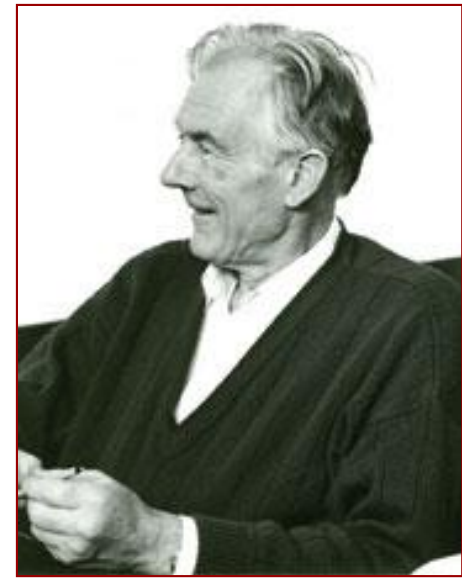
Food market

Jeden zespół- wiele twarzy

Zespół Edwardsa

Trisomia 18

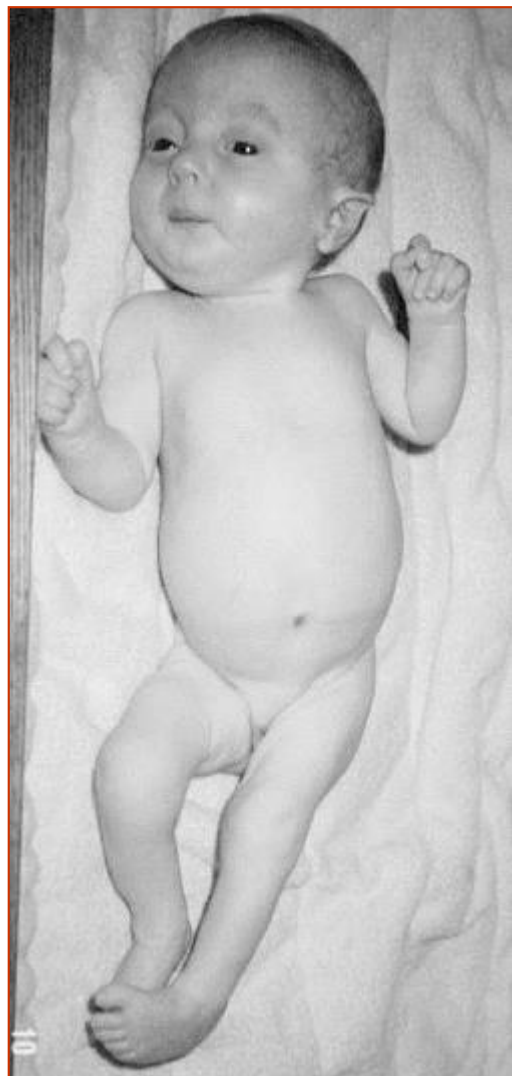

John Hilton Edwards
1928-2007

Zespół Edwardsa- trisomia 18

1:6000

- Niska masa urodzeniowa
- IUGR
- Problemy z oddychaniem
- Zaburzony odruch ssania
- Wrodzone wady serca
- Wrodzone wady nerek
- Osłabiona odporność, nawracające infekcje

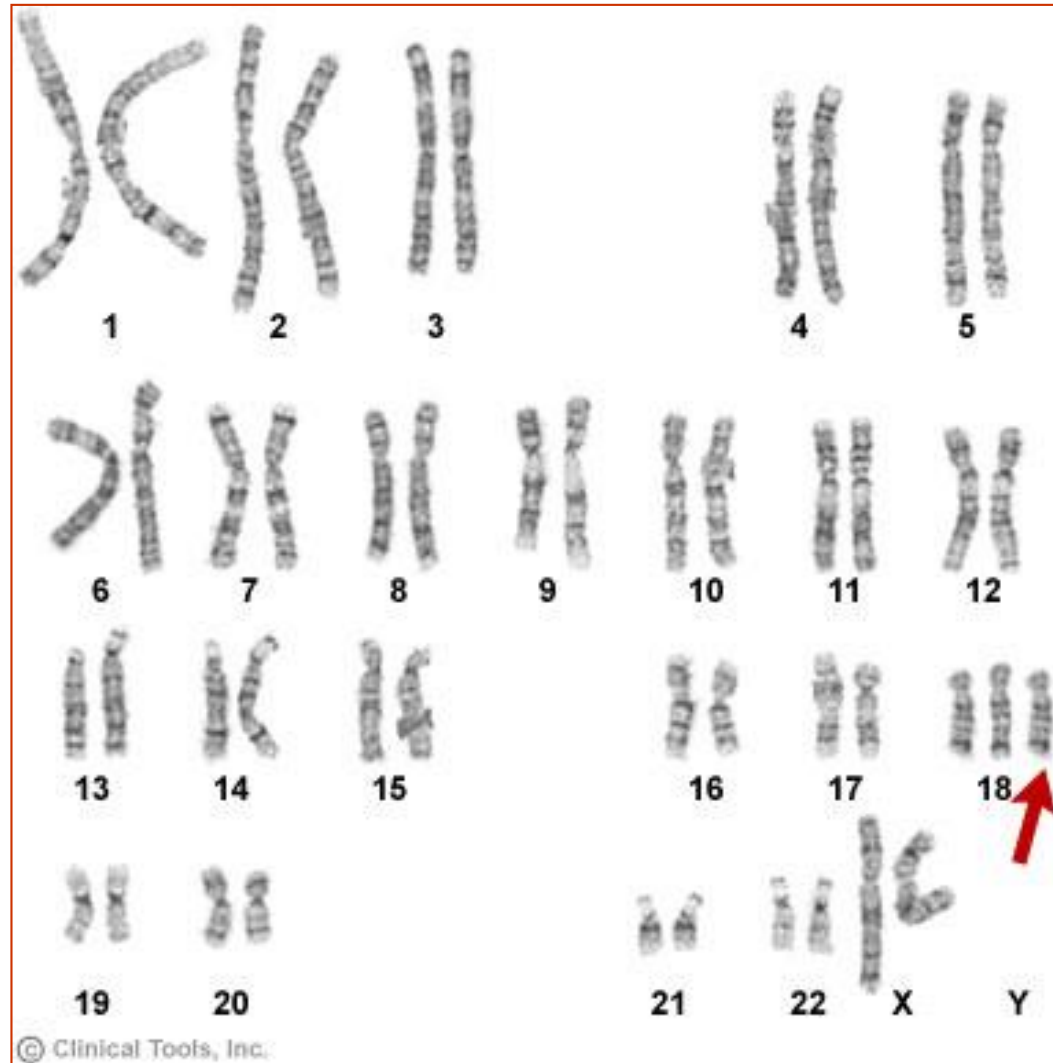

1. Diagnoza fenotypowa

2. Diagnoza genotypowa- weryfikacja diagnozy

Kariotyp: 47,XX,+18

Rzadko: translokacje
mozaiki

Zespół Patau - trisomia 13

1: 10 000

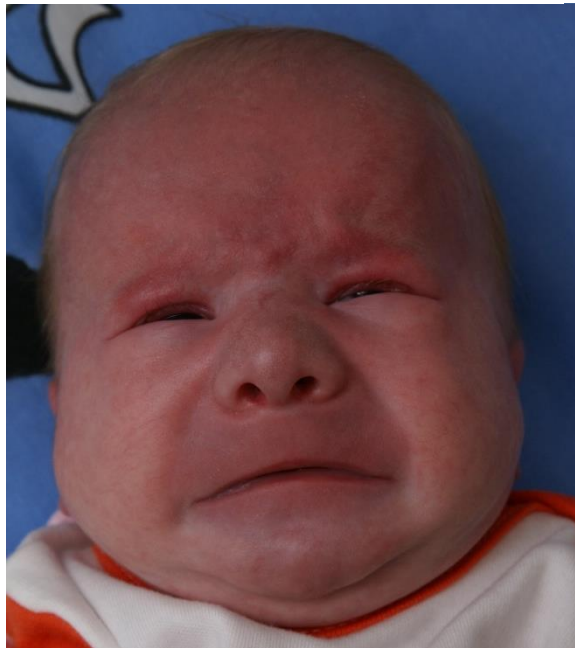

- Holoprosencephalia
- Cyclopia, anophthalmia
- Rozszczep wargi i podniebienia
- Środkowy rozszczep twarzy
- Wady serca
- Wady nerek

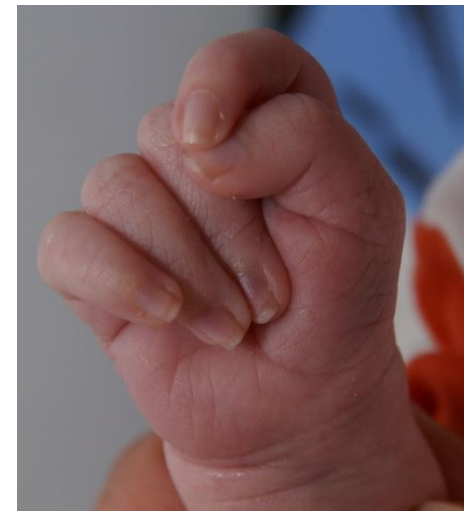

1. Diagnoza fenotypowa

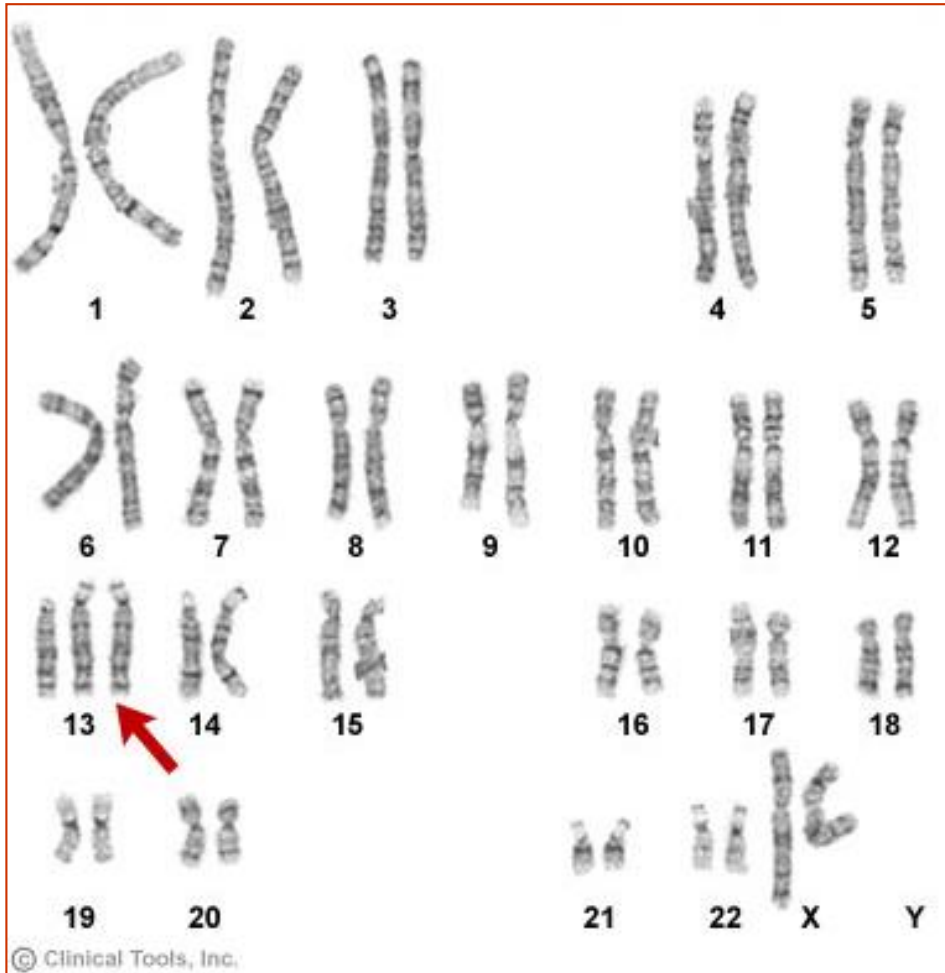
Kariotyp: 47,XX,+13

2. Diagnoza fenotypowa- weryfikacja diagnozy

Kariotyp: 47,XX,+13

Rzadko: translokacje
mozaiki

MONOSOMIA X- zespół Turnera

Trisomia- 47, XXY

Zespół Klinefeltera

Zespół Williamsa

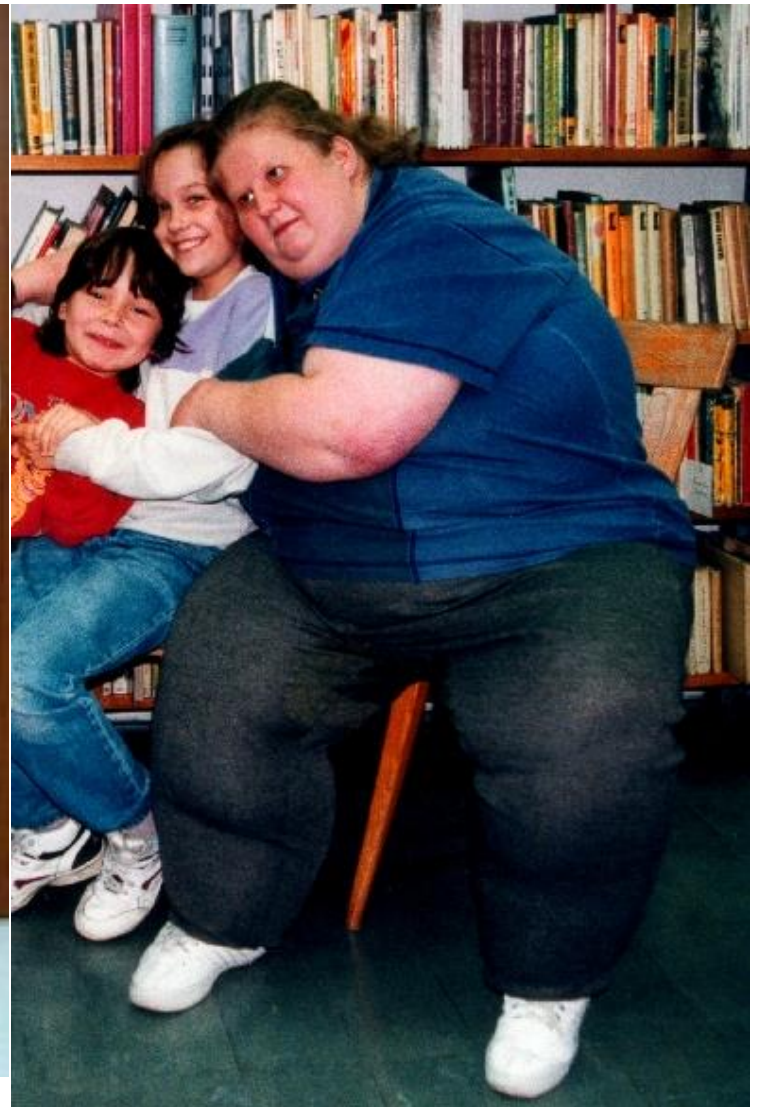

OTYŁOŚĆ

Prader-Willi syndrome

Zespół Pradera-Williego

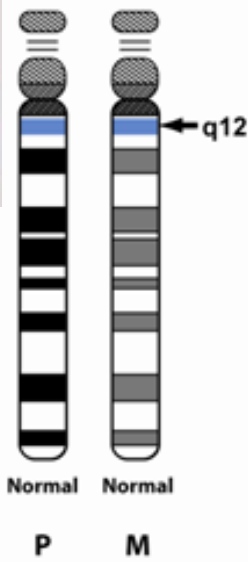
Z. Pradera-Williego

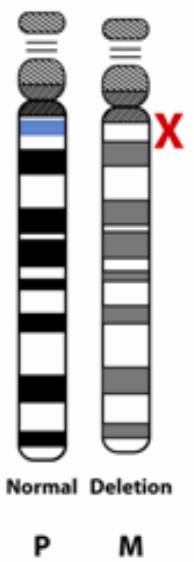
Chromosom 15

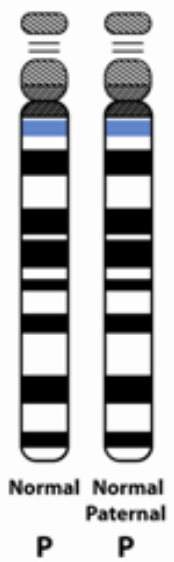
Z. Angelmana

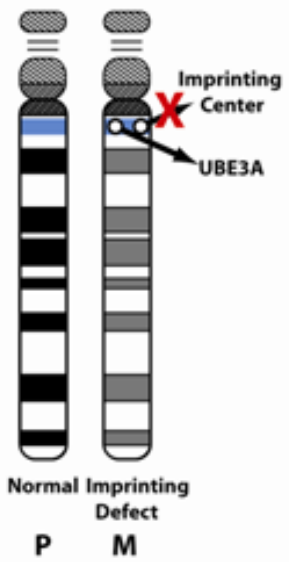
Normal

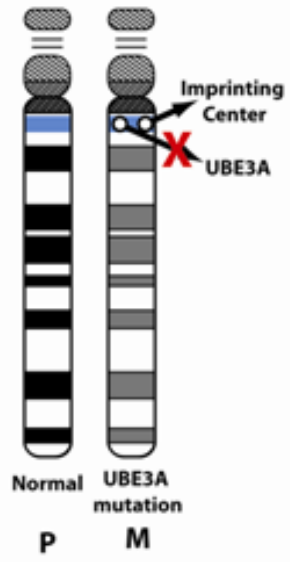
Deletion

UPD

Imprinting Defect

UBE3A Mutation

ANGELMAN

Genetyka ?

OTYŁOŚĆ

1989

2009

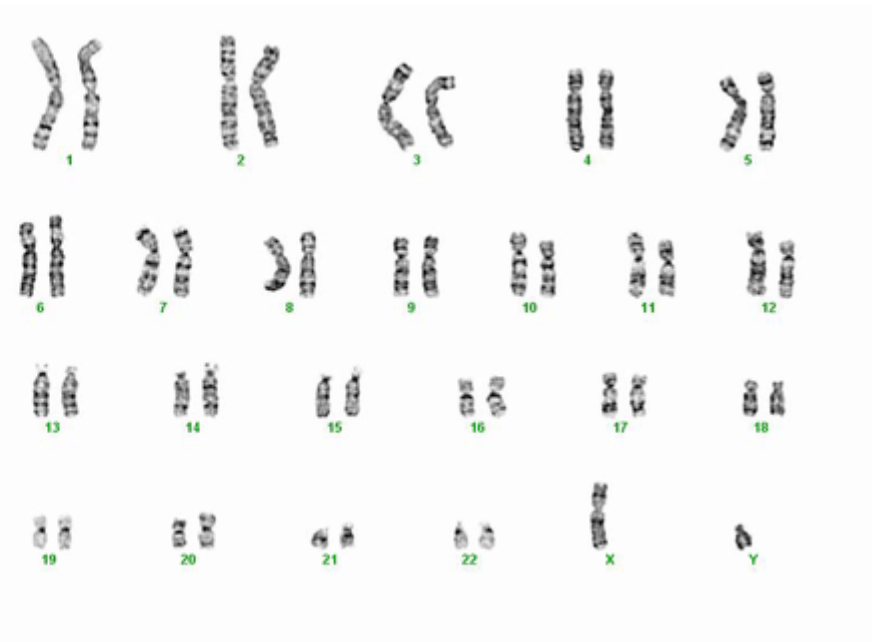
Evolution of Man vs TV

www.JollyGoodJokes.com

©2009

Frank-08

**Część
praktyczna**

Dziękuję
za uwagę

Choroba?
Przyczyna??
Genetyka?